

Jomfruland
nasjonalparkstyre

Møteinnkalling

Utvalg:	Jomfruland nasjonalparkstyre
Møtested:	Møterom 151, Ytre Strandvei 15
Dato:	08.09.2025
Tidspunkt:	10:00

Eventuelt forfall må meldes snarest til nasjonalparkforvalter. Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 33/2025	Godkjenning av innkalling		
ST 34/2025	Godkjenning av protokoll		
RS 34/2025	Møteprotokoll 03.06.2025		2025/10099
DS 12/2025	Tillatelse - Jomfruland nasjonalpark - motorferdsel - Hovedveien 143 - renovering		2025/7323
DS 13/2025	Tillatelse - Jomfruland nasjonalpark - Jomfruland fuglestasjon - Hovedveien 164 - motorferdsel		2025/7932
DS 14/2025	Delvis tillatelse - Jomfruland nasjonalpark - arrangement - Grenland Pokerrun		2025/8092
DS 15/2025	Avslag - Jomfruland nasjonalpark - sommerleir - Øitangen - frakte proviant - motorferdsel		2025/8453
ST 35/2025	Innstilling_Søknad om etablering av landbruksgjerde rundt slåtteeeng		2025/7575
ST 36/2025	Innføring av særskilt forskrift med sykkelforbud av hensyn til naturmiljøet på Øytangen		2023/10264
RS 35/2025	Orienteringer		
ST 37/2025	Eventuelt		

ST 33/2025 Godkjenning av innkalling
ST 34/2025 Godkjenning av protokoll

**Jomfruland
nasjonalparkstyre**

Møteprotokoll

Utvalg: Jomfruland nasjonalparkstyre

Møtested: Velhuset, Jomfruland

Dato: 03.06.2025

Tidspunkt: 10:00 - 14:00

Følgende faste medlemmer møtte:

Navn	Funksjon	Representerer
Henriette Fluer Vikre	Leder	Kragerø kommune
Heidi Herum	Nestleder	Telemark fylkeskommune

Følgende medlemmer hadde meldt forfall:

Navn	Funksjon	Representerer
Terje Mindrebø	MEDL	Kragerø kommune

Følgende varamedlemmer møtte:

Navn	Møtte for	Representerer
Kjell Ove Heistad		Kragerø kommune
Gunn Nicolaysen Gundersen	Terje Mindrebø	Kragerø kommune

Merknader:

Møtet varte i fire timer med to timer forberedelse.

Øvrige frammøtte:

Navn	
Eirik Johansen Dobbedal	Nasjonalparkforvalter
Ruth Ellegård	Besøkssenter Jomfruland nasjonalpark AS
Bente Jore	Jomfruland landbrukslag

Underskrift:

Protokollen ble sendt møtedeltakerne på e-post 04.06.2025. Merknader mottatt innen en uke er innarbeidet og protokoll er digitalt godkjent.

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv- saksnr
ST 25/2025	Godkjenning av innkalling		
ST 26/2025	Godkjenning av protokoll		
ST 27/2025	Møteprotokoll nasjonalparkstyret 3.3.2025		2025/6329
DS 5/2025	Tillatelse - Jomfruland nasjonalpark - motorferdsel - Hovedveien 152		2025/4757
DS 6/2025	Tillatelse - Jomfruland nasjonalpark - Kragerø 29/41 - Hovedveien 141 - motorferdsel		2025/3198
DS 7/2025	Tillatelse - Jomfruland nasjonalpark - motorferdsel til Hovedveien 162		2025/4451
ST 28/2025	Rullering av flerårig tiltaksplan 2025-2028		2025/214
ST 29/2025	Tildeling kap./post 1420.21 - 2025 - Drift av nasjonalparkstyret		2025/2219
ST 30/2025	Søknad om etablering av natursti rundt tårntjernet - Besøkssenter Jomfruland nasjonalpark		2025/5465
RS 21/2025	Orienteringer		
RS 22/2025	Pressemelding - Jomfruland nasjonalpark - orientering om ferdselsforbudet til fritidsbåter og padlere i og rundt sjøfuglreservatene		2025/6026
RS 23/2025	Jomfruland nasjonalpark - orientering om ferdselsforbud rundt sjøfuglreservatene til førere av skyssbåt		2025/5895
RS 24/2025	Jomfruland nasjonalpark - delegering av myndighet etter naturmangfoldloven til Statsforvalteren og nasjonalpark- og verneområdestyrer		2025/3147
RS 25/2025	Kvittering - Jomfruland nasjonalpark - høring - forslag til nye fiskeritiltak i Oslofjorden		2025/998
RS 26/2025	Intensjonsbrev - Jomfruland nasjonalpark - MARVAL - forskningsprosjekt		2025/2500
RS 27/2025	Anmodning - Jomfruland nasjonalpark - tilrettelagt toalett i servicebygget - Haganestranda		2025/2933
RS 28/2025	Veiledning - Jomfruland nasjonalpark - skjøtsel og kjøring av ved - naturmangfoldloven § 47		2025/2715

RS 29/2025	Tilbakemelding - endringer i verneforskrift - Jomfruland nasjonalpark - forsterkede tiltak for beskyttelse av sjøfugl	2024/12194
RS 30/2025	Kopi - oppdrag til Miljødirektoratet - utredning av organisering av verneområdeforvaltere - Jomfruland nasjonalparkstyre	2024/13673
RS 31/2025	Tilbakemelding - referansegruppe - Jomfruland nasjonalpark - prosjekt MARHAB - Marine habitater	2025/2502
RS 32/2025	Oppsummering - anbefaling - Jomfruland nasjonalpark - skogbrannbefaring - nasjonalparken og UKL	2025/6293
RS 33/2025	Vurderinger - Jomfruland nasjonalpark - negative påvirkninger i marine verneområder	2025/3384
ST 31/2025	Eventuelt	

ST 25/2025 Godkjenning av innkalling

Behandling

Vedtak

Innkalling godkjent.

ST 26/2025 Godkjenning av protokoll

Behandling

Vedtak

Protokoll godkjennes.

ST 28/2025 Rullering av flerårig tiltaksplan 2025-2028

Behandling

Heidi Herum: Styret ønsker en workshop i forkant av neste rullering slik at man kan fordype seg mer i tiltaksplanen. Arbeidet bør inkludere rådgivende utvalg.

Vedtak

Forslag til tiltaksoversikt godkjennes med de merknader som ble lagt frem i møtet. Styret ber om ny sak med rullering av tiltaksplanen første halvår i 2026. Forvalter gis mulighet til mindre tilpasninger i forhold til planen innenfor gjeldende økonomiske rammer.

ST 29/2025 Tildeling kap./post 1420.21 - 2025 - Drift av nasjonalparkstyret

Behandling

Vedtak

Jomfruland nasjonalparkstyre tar Miljødirektoratets tildeling til orientering. Forvalter gis fleksibilitet i gjennomføringen. Styret ønsker å bli orientert om økonomistatus gjennom året.

Sakgerrak Science and Solutions Sail

Jomfruland nasjonalparkstyre ser de positive sidene ved prosjektet Skagerrak Science & Solutions Sail 2025. Nasjonalparkstyret støtter prosjektet og stiller seg positive til bidrag gjennom formidling eller kompetanse, men kan ikke gi økonomisk tilskudd til prosjektet grunnet begrenset økonomisk ramme i 2025.

ST 30/2025 Søknad om etablering av natursti rundt tårntjernet - Besøkssenter Jomfruland nasjonalpark

Jomfruland nasjonalparkstyre tillater at Jomfruland nasjonalparksenter AS etablerer en natursti som omsøkt og vist i vedlagt kart langs hovedstien i Tårnskogen i nasjonalparken. Naturstien er en del av aktiviteten som autorisert besøkssenter. Nøyaktig plassering langs stien og antall påler som plasseres i verneområdet gjøres i samråd med nasjonalparkforvalter.

Tillatelsen er gitt med hjemmel i verneforskriften for Jomfruland nasjonalpark § 3 fjerde ledd i.). Tillatelsen begrunnes med at søker er autorisert besøkssenter og vil benytte naturstien i sitt arbeid med formidling av naturverdier i nasjonalparken. Området hvor det søkes etablert natursti vurderes videre å tåle høy bruksintensitet og ligger nært selve besøkssenteret.

Tillatelsen gis med følgende vilkår:

- Stolpene til naturstien skal lages av uimpregnert treverk, fortrinnsvis gran, furu eller eik.
- Plassering av pålene skal avklares med nasjonalparkforvalter før arbeidet starter.
- Naturstien skal ha utforming som beskrevet i designmanualen.
- Pålene skal fundamenteres ved bruk av jordanker.
- Det tillates ikke graving, tilføring av masser ifbm. gjennomføring av tiltaket.

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med en frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Jomfruland nasjonalparkstyre.

ST 31/2025

Eventuelt

Behandling

Muntlig orientering og drøfting av sak unntatt offentligheten, jf. offentlighetsloven § 13 første ledd.

Møtetid

Møtet varte i fire timer med to timer forberedelse.

RS 21/2025

Orienteringer

Forvalter orienterte om:

- 11. mars – Foredrag om nasjonalparken og landskapsvernområdet på Velferden
- 12. mars - Møte om utstilling på besøkssenteret avd. jernbanestasjonen
- 13. mars - Oppstartmøte Nibio – evaluering skjøtsel Stråholmen siste 30 år.
- 14. mars – UKL-samling på Verden ende.
- 17. mars – Trygg på sjøen – Rugtvedt barneskole
- 24. mars – Møte om skilt og stier på Jomfruland – UKL, besøkssenter, kommune og JNP
- 25. mars – Webinar om japansk sjøpung
- 25. mars – Styremøte besøkssenter
- 26. mars – IUA-øvelse – Bamble brannstasjon
- 27. mars – Besøk av forvaltere fra Færder, Ytre Hvaler og Raet med befaringer på Stråholmen og Jomfruland. Mål om utvidelse av faglig nettverk til å inkludere Koster i 2026?
- 31. mars – Samrådsmøte miljø og landbruk Kragerø kommune
- 4. april – Strandrydding Jomfruland med Kragerø VGS idrett
- 5. april – Sesongåpning besøkssenter på Jomfruland
- 8.-10. april – Forvaltersamling Trondheim – Arr. MD
- 23. april – Feltdag med USN – Conservation biology – Verneområder, bevaring av natur og forvaltning av nasjonalparken
- 24. april – Guidet tur sammen med besøkssenteret for Miljøfaglig Utredning AS
- 25. april – Oppstartmøte MarHab – JNP er partner og forvalter sitter i referansegruppe.
- 28. april – Samrådsmøte miljø og landbruk Kragerø kommune.
- 5. mai – befaring med GBR med fokus på forebyggende tiltak skogbrann i nasjonalparken og Jomfruland.
- 7. mai – Møte om ny nettside med besøkssenteret.
- 12. mai – Guidet tur med Grenland landbrukskontor.
- 13. mai – Avdelingsmøte SFVT.
- 22.-23. mai – Fellessamling marine nasjonalparker – Kosterhavet vertskap – JNP observatør.

26. mai – Samrådsmøte miljø og landbruk Kragerø kommune

27. mai – Guidet tur med NVE på Jomfruland.

2. juni – Kurs i restaurering av steingjerder – Færder UKL, Bjerkøy

Siste onsdag hver måned: Teamsmøte med de forvalterne i de tre andre marine nasjonalparkene.

**Jomfruland
nasjonalparkstyre**

Postadresse
Postboks 2076
3103 TØNSBERG

Besøksadresse
Kragerø kommune
Ytre Strandvei 15
3770 Kragerø

Kontakt
Sentralbord: +47 33 37 10 00
Direkte: +47 33371114
sfvtpost@statsforvalteren.no
eijdo@statsforvalteren.no

Henrik Albretsen

Saksbehandler Eirik Johansen Dobbedal

Vår ref. 2025/7323-4

Deres ref.

Dato 24.06.2025

Delegert vedtak

Delegasjonssak	8/2025
-----------------------	---------------

Svar på søknad om motorferdsel til Hovedveien 143

Vedtak

Jomfruland nasjonalparkstyre tillater inntil fem transporter på Hovedveien i Jomfruland nasjonalpark med personbil (klasse B) med tilhenger til Hovedveien 143 i forbindelse med renovering og tiltak på eiendommen. Tillatelsen er gitt med hjemmel i verneforskriften § 9 fjerde ledd g.). Tillatelsen er gyldig til 31.12.2026.

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Det skal ikke kjøres etter kraftig regnvær, på bløt mark eller i teleløsningen.
- Transportene skal foregå på Hovedveien gjennom nasjonalparken til eiendommen Øytangen. Det tillates ikke kjøring i utmarka i verneområdet.
- Transportene skal som utgangspunkt gjennomføres på ukedager. Av hensyn til gjester på Hovedveien skal kjøring unngås i helger fra 1. mai til 15. august. Transport på ukedager i perioden 1. juli til 31. juli skal legges til tidspunkter med mindre ferdsel på Hovedveien (før første fergeanløp på morgenen eller etter siste fergeanløp på kvelden).
- Tillatelsen skal tas med under kjøringen og vises fram på forespørsel fra politi, Statens Naturoppsyn eller grunneier.
- Alle transporter skal føres i egen kjørebok som oppbevares sammen med tillatelsen (se vedlegg nederst i dokumentet).
- Dersom det under lovlig transport oppstår uhell som innebærer miljøforringelse, er innehaver av tillatelsen økonomisk ansvarlig for utbedring.

Det må i tillegg innhentes tillatelse fra berørte grunneiere. Eier av 29/6 Hasselgården er Kari Nicolaysen. Miljødirektoratet er eier av eiendommen 29/5 Øytangen. Forvaltning av statlig sikrede areal ligger hos kommunen.

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med en frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Jomfruland nasjonalparkstyre.

Delegasjon

Jf. vedtekter for Jomfruland nasjonalparkstyre og gjeldende delegasjonsreglement er behandling av søknad om motorferdsel etter verneforskriften § 9 fjerde ledd a.-g.) delegert til nasjonalparkforvalter. Vedtekter og delegasjonsreglement er tilgjengelig på www.nasjonalparkstyre.no/Jomfruland

Søknaden

Eier av Hovedveien 143, gbnr. 29/294, Henrik Albretsen søker tillatelse til inntil fem transporter med bil og henger på Hovedveien til sin eiendom i forbindelse med renovering og tiltak på eiendommen. Eiendommen ligger i sin helhet i nasjonalparken.

- *Vi jobber med renovering av hovedveien 143. Det aller meste av materialer og utstyr er fraktet med egen båt eller Kragerø sjøtjenester. Noen ganger trenger jeg å kjøre inn med bil og henger, og ønsker derfor kjøretillatelse til 5 ganger totalt i 25-26.*

Første turen er det Kragerø Bredbånd som trenger for levering av fiber. De stopper ved trafostasjonen og trenger ikke å kjøre inn via DNT og inn på tomten til Rolf Borge som er beskrevet på kartet.

Søknaden er supplert med kartskisse og forvalter mottok supplerende informasjon om inntegningene på kartskissen. Søker oppga følgende:

- *Den røde linjen på kartet representerer stien som går fra Trafo på hovedveien og frem til Rolf Borges port. Midt på denne linjen er inngangen til min eiendom markert med rødt. For transport av varer følger jeg den gule linjen via Øytangen, og parkerer bilen på Rolf Borge sin eiendom. Derfra frakter jeg varene langs den etablerte stien, som er rødmerket på kartet, frem til eiendommen.*

Søknaden er vurdert i samsvar med

Søknaden kan vurderes å falle inn under flere av dispensasjonsadgangene i verneforskriften § 9. Både § 9 fjerde ledd c.), d.) og g.) omhandler dispensasjonsadgang for eiendommer som har eneste adkomst gjennom verneområdet knyttet til ulike transportbehov. Siden omsøkt transport omfatter både utstyr, materiell og persontransport, vurderes søknaden opp mot § 9 fjerde ledd g.): *Nødvendig motorisert ferdsel til hytter som bruker veien inn til Øitangen gård.*

Verneforskrift og verneformål

Forskrift om vern av Jomfruland nasjonalpark (FOR-2016-12-16-1630)

§ 1. Formålet med Jomfruland nasjonalpark er å ta vare på et større naturområde med geologisk særpreg med israndavsetninger og biologisk mangfold i sjø og på land med særegne og representative økosystemer og landskap som er uten tyngre naturinngrep. (...)

§ 9. Forbud mot motorferdsel

Det er forbud mot motorferdsel på land, på is og i luften lavere enn 300 meter over bakken. (...).

Vurdering

Det er et forvaltningsmål å begrense kjøring på Hovedveien for å opprettholde opplevelsen av ro og stillhet. Kjørespor og skader som følge av motorferdsel på Hovedveien er aktuelt i perioder med og kort tid etter nedbør og teleløsning. Motorferdsel som kan utsettes, bør gis vilkår om ferdsel på tørr mark. Bruk av tunge kjøretøy (høy aksellast) bør som hovedregel begrenses og kun tillates i perioder med tørt underlag, samt at kjøringen bør legges til tidspunkter med lite annen trafikk på veien.

Av hensyn til besøkende og verneformålet, legger forvaltningsmyndigheten til grunn at kjøring med personbil bør unngås i helger fra 1. mai til 15. august, samt ukedager i perioden 1. juli til 31. juli. Forvaltningsmyndigheten ser at dette tidsrommet har størst bruk av andre besøkende og legger til grunn at av. transporter i tidsrommet 1. juli til 31. juli skal foregå før første eller etter siste fergeanløp til Jomfruland.

Hovedveien 143 ligger i nasjonalparken og har sin eneste veiadkomst gjennom verneområdet.

Jf. verneforskriften § 9 fjerde ledd g.) kan forvaltningsmyndigheten gi dispensasjon fra motorferdselsforbudet for nødvendig motorisert ferdsel til hytter som bruker veien inn til Øitangen gård. Det kan tillates kjøring på hovedveien og hovedstier. Ferdsel på stier utenfor Hovedveien krever også tillatelse etter lov om motorferdsel (kommunen).

Nødvendig transport regnes som transport som vil være uforholdsmessig fysisk kravende, tidskrevende eller kostbar dersom den skal gjennomføres uten motorisert kjøretøy. Uttransport av tynge bygningsmaterialer med båt inn/ut vil innebære flere prosesser hvor materiell først må lastes og transporteres fra hytte til brygge for omlasting til båt. Gitt eiendommens plassering, anses et begrenset antall transporter langs Hovedveien med vilkår som en akseptabel løsning.

Tiltakshaver har allerede gjennomført flere transporter med båt, men ser at det er behov for biltransport til deler av arbeidet på eiendommen. Transportene skal foregå med personbil og ev. tilhenger og forholder seg til Hovedveien til eiendommen på Øytangen.

Forholdet til miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven

§ 8 om kunnskapsgrunnlaget:

Hovedveien har en enkel oppbygging uten tynge grunnarbeid. Nasjonalparkstyret gjennomførte i 2024 en mindre utbedring av de mest sårbare/fuktige partiene, men veien er ikke dimensjonert for intensiv og høy belastning fra moderne, tunge kjøretøy. Rotsystemet fra nærliggende eiketrær ligger trolig under veibanen og er utsatt for skade. Ferdsel med tynge kjøretøy – og særlig i perioder med våt veibane – kan medføre råteskader på trærne. Det kan ta lang tid fra skade påføres rotsystemet, til dette er synlig på treet. Det er generelt god kunnskap om naturverdiene langs Hovedveien på Jomfruland, som for det meste blir brukt til fots eller med sykkel, men som også har noe motorferdsel. Kunnskapsgrunnlaget

vurderes som godt.

§ 9 om føre-var-prinsippet

Hensynet til råteproblematikk og skade på rotsystemet i dryppsonen tilsier at motorferdsel bør forbys i perioder med mye nedbør og frem til underlaget er drenert. Per i dag kjører en stor renovasjonsbil fast rute til Øytangen. Ferdselen bidrar i våte perioder til uønsket erosjon. Adgangen til ferdsel for renovasjonsbil er hjemlet i verneforskriften og forvaltningsplanen. Øvrig ferdsel bør derfor begrenses til tørr vei eller i perioder med tørt.

§ 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning

Det er få hytter i nasjonalparken eller hytter som har sin eneste adkomst gjennom den. Verneforskriften har en begrenset dispensasjonsadgang og mulig samlet belastning vurderes til å være lav. Jf. vurdering ovenfor anses transport med tung renovasjonsbil som den største negative påvirkningen på veien og naturverdiene.

§ 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Under forutsetning av at kjøringen skjer langs trase som omsøkt, og det ikke oppstår uhell, er det lite sannsynlig at kjøringen vil gi miljøskader som må utbedres. Skulle skader likevel oppstå, vil den som har tillatelsen være økonomisk ansvarlig for utbedring.

§ 12. (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

For å redusere risiko for skade på rotsystemet bør det settes vilkår til tillatelsen, som sikrer at kjøring kun foregår i perioder hvor veien tåler høyere belastning. Kjøring bør videre foregå med kjøretøy og ev. tilhenger med lav aksellast. Det skal føres kjørebok.

Med hilsen

Eirik Johansen Dobbedal
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette dokumentet godkjent og sendt uten underskrift

Vedlegg

Kjørebok – Jomfruland nasjonalparkstyre		Gbnr./ adresse
Dato	Firma/privat	Formål

Jomfruland fuglestasjon v/Vidar Kristiansen

Saksbehandler Eirik Johansen Dobbedal

Vår ref. 2025/7932-2

Deres ref.

Dato 27.06.2025

Delegert vedtak

Delegasjonssak	9/2025
-----------------------	---------------

Svar på søknad om motorferdsel til Hovedveien 164 gjennom Jomfruland nasjonalpark

Vedtak

Jomfruland nasjonalparkstyre tillater en transport med lastebil (tur/retur) langs Hovedveien gjennom Jomfruland nasjonalpark i forbindelse med reparasjon uthuset på fuglestasjonen (Hovedveien 164).

Tillatelsen gis på følgende vilkår:

- Det skal ikke kjøres etter kraftig regnvær, på bløt mark eller i teleløsningen.
- Transportene skal foregå på Hovedveien gjennom nasjonalparken til eiendommen Øytangen. Det tillates ikke kjøring i utmarka i verneområdet.
- Transportene skal som utgangspunkt gjennomføres på ukedager. Av hensyn til gjester på Hovedveien skal kjøring unngås i helger fra 1. mai til 15. august. Nødvendig transport på ukedager i perioden 1. juli til 31. juli bør legges til tidspunkter med mindre ferdsel på Hovedveien.
- Tillatelsen skal tas med under kjøringen og vises fram på forespørsel fra politi, Statens Naturoppsyn eller grunneier.
- Dersom det under lovlig transport oppstår uhell som innebærer miljøforringelse, er innehaver av tillatelsen økonomisk ansvarlig for utbedring.

Det må i tillegg innhentes tillatelse fra berørte grunneiere. Eier av 29/6 Hasselgården er Kari Nicolaysen. Miljødirektoratet er eier av eiendommen 29/5 Øytangen. Forvaltning av statlig sikrede areal ligger hos kommunen

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med en frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Jomfruland nasjonalparkstyre.

Delegasjon

Jf. vedtekter for Jomfruland nasjonalparkstyre og gjeldende delegasjonsreglement er behandling av søknad om motorferdsel etter verneforskriften § 9 fjerde ledd a.-g.) delegert til nasjonalparkforvalter. Vedtekter og delegasjonsreglement er tilgjengelig på www.nasjonalparkstyre.no/Jomfruland

Søknaden

Jomfruland fuglestasjon skal utbedre taket på uthuset til fuglestasjonen på Øytangen (Hovedveien 164) og søker tillatelse til motorferdsel langs Hovedveien gjennom nasjonalparken. Forvalter har i telefonsamtale med stasjonsleder fått vite at transporten er planlagt i starten av juli med lastebil fra Maxbo.

Søknaden er vurdert i samsvar med

Jomfruland fuglestasjon ligger innenfor gjerdene til Øytangen gård og historisk en del av tunet på eiendommen. Bygningen har tidligere hatt funksjon som driftsbygning da det var landbruksdrift på Øytangen. Samtidig er det usikkerhet om fuglestasjonen omfattes av det generelle unntaket i verneforskriften § 9 tredje ledd f.), som åpner for at *nødvendig motorisert ferdse* til Øitangen gård ikke er omfattet av motorferdselsforbudet. Jf. retningslinjer i forvaltningsplanen for Jomfruland nasjonalpark (2019, s. 71) heter det at:

- *Adgangen gjelder renovasjon, drift og vedlikehold av veger og ledningsanlegg, samt nødvendig transport i forbindelse med driften av Øitangen gård som besøkssted. Med drift av Øitangen gård menes transport av større mengder forbruksvarer, redskaper, maskiner, byggevarer og annet tynge materiell, samt ved innleie av håndverksfirma som er bilbasert, alt i regi av eier eller driver. Gjelder også transport av overnattingsgjester ved Øitangen gård som er bevegelseshemmet og ikke er i stand til å gå eller å sykle, samt deres varer og utstyr.*

Retningslinjene presiserer at unntaket for søknadsplikt gjelder for nødvendig transport i forbindelse med driften av Øitangen gård som besøkssted. paragrafen vil, pt., derfor ikke være gjeldende for fuglestasjonen.

Retningslinjen for § 9 tredje ledd f.) er markert med svakt gul. Dette er retningslinjer som, jf. forvaltningsplanen s. 10), i utgangspunktet praktiseres, men har ikke juridisk virkning.

Forvalter legger til grunn at tiltaket ikke er omfattet av § 9 tredje ledd f.), og søknaden må derfor behandles etter forvaltningsmyndighetens spesifiserte dispensasjonsbetssemmer i § 9 fjerde ledd a.-g.)

Søknaden kan vurderes å falle inn under flere av dispensasjonsadgangene i verneforskriften § 9. Både § 9 fjerde ledd c.), d.) og g.) omhandler dispensasjonsadgang for eiendommer som har eneste adkomst gjennom verneområdet knyttet til ulike transportbehov.

Siden omsøkt transport omfatter både utstyr, materiell og persontransport, vurderes søknaden opp mot § 9 fjerde ledd c.) *Motorferdsel i forbindelse med transport av materialer og utstyr til vedlikehold og byggearbeid på bygninger, brygger, steingjerder og lignende.*

Verneforskrift og verneformål

Forskrift om vern av Jomfruland nasjonalpark (FOR-2016-12-16-1630)

§ 1. Formålet med Jomfruland nasjonalpark er å ta vare på et større naturområde med geologisk særpreg med israndavsetninger og biologisk mangfold i sjø og på land med særegne og representative økosystemer og landskap som er uten tyngre naturinngrep. (...)

§ 9. Forbud mot motorferdsel

Det er forbud mot motorferdsel på land, på is og i luften lavere enn 300 meter over bakken. (...).

Vurdering

Det er et forvaltningsmål å begrense kjøring på Hovedveien for å opprettholde opplevelsen av ro og stillhet. Kjørespor og skader som følge av motorferdsel på Hovedveien er aktuelt i perioder med og kort tid etter nedbør og teleløsning. Motorferdsel som kan utsettes, bør gis vilkår om ferdsel på tørr mark. Bruk av tunge kjøretøy (høy aksellast) bør som hovedregel begrenses og kun tillates i perioder med tørt underlag, samt at kjøringen bør legges til tidspunkter med færre gående og syklistene på veien.

Av hensyn til besøkende og verneformålet, legger forvaltningsmyndigheten til grunn at kjøring med motorkjøretøy bør unngås i helger fra 1. mai til 15. august, samt ukedager i perioden 1. juli til 31. juli. Transport som kan gjennomføres utenfor perioden fra uke 26 til uke 32, bør legges til disse tidspunktene. Forvaltningsmyndigheten ser at dette tidsrommet har størst bruk av andre besøkende og legger til grunn at ev. transporter i tidsrommet 1. juli til 31. juli bør foregå før første eller etter siste fergeanløp til Jomfruland, eller kort tid etter disse. Det skal holdes svært lavt hastighet under kjøringen.

Jf. verneforskriften § 9 fjerde ledd c.) kan forvaltningsmyndigheten gi dispensasjon fra motorferdselsforbudet *i forbindelse med transport av materialer og utstyr til vedlikehold og byggearbeid på bygninger, brygger, steingjerder og lignende.*

Det kan tillates kjøring på hovedveien og hovedstier. Ferdsel på stier utenfor Hovedveien krever også tillatelse etter lov om motorferdsel (kommunen). Nødvendig transport regnes som transport som vil være uforholdsmessig fysisk kravende, tidskrevende eller kostbar dersom den skal gjennomføres uten motorisert kjøretøy. Uttransport av tyngre bygningsmaterialer med båt inn/ut vil innebære flere prosesser hvor materiell først må lastes og transporteres fra hytte til brygge for omlasting til båt. Gitt eiendommens plassering, anses en transport langs Hovedveien med vilkår som en akseptabel løsning.

Hovedveien 164 ligger utenfor nasjonalparken, men har sin eneste veiadkomst gjennom verneområdet. Jomfruland fuglestasjon gjennomfører det meste av sin aktivitet uten motorferdsel og benytter båt til Øytangen som sin primære transport. Fuglestasjonens aktivitet og kunnskapen fra overvåkingen er svært viktig i forvaltningen av nasjonalparken.

Som drøftet ovenfor er det en liten usikkerhet i rekkevidden av § 9 tredje ledd f.) og om fuglestasjonen kan sies å falle inn under denne bestemmelsen. Forvalter har allikevel valgt å behandle saken som dispensasjon, men skal avklare det juridiske med Miljødirektoratet.

Forholdet til miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven

§ 8 om kunnskapsgrunnlaget:

Hovedveien har en enkel oppbygging uten tyngre grunnarbeid. Nasjonalparkstyret gjennomførte i 2024 en mindre utbedring av de mest sårbare/fuktige partiene, men veien er ikke dimensjonert for intensiv og høy belastning fra moderne, tunge kjøretøy. Rotsystemet fra nærliggende eiketrær ligger trolig under veibanen og er utsatt for skade. Ferdsel med tyngre kjøretøy – og særlig i perioder med våt veibane – kan medføre råteskader på trærne. Det kan ta lang tid fra skade påføres rotsystemet, til dette er synlig på treet. Det er generelt god kunnskap om naturverdiene langs Hovedveien på Jomfruland, som for det meste blir brukt til fots eller med sykkel, men som også har noe motorferdsel. Kunnskapsgrunnlaget vurderes som godt.

§ 9 om føre-var-prinsippet

Hensynet til råteproblematikk og skade på rotsystemet i dryppsonen tilsier at motorferdsel bør forbyes i perioder med mye nedbør og frem til underlaget er drenert. Per i dag kjører en stor renovasjonsbil fast rute til Øytangen. Ferdsele bidrar i våte perioder til uønsket erosjon. Adgangen til ferdsel for renovasjonsbil er hjemlet i verneforskriften og forvaltningsplanen. Øvrig ferdsel bør derfor begrenses til tørr vei eller i perioder med tørt.

§ 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning

Det er få hytter/eiendommer i nasjonalparken, eller utenfor nasjonalparken, som har sin eneste adkomst gjennom verneområdet. Verneforskriften har en begrenset dispensasjonsadgang og mulig samlet belastning vurderes til å være lav. Vurdering av dispensasjoner gjøres ut fra forvaltningsplanens retningslinjer og nødvendighetsprinsipp. Veien har relativt god bæreevne under gode forhold og påvirkning av naturmiljøet er mest visuell og bryter med opplevelsen av stillhet og ro i eikeskogen/hagemarkene. Jf. vurdering ovenfor anses transport med tung renovasjonsbil som den største negative påvirkningen på veien og naturverdiene, da denne foregår uavhengig værforhold på faste dager gjennom året. I dialog med Øytangen er transport med stor renovasjonsbil redusert/ fraværende i perioden hvor anlegget er stengt for besøkende midt på vinteren. Dette bidrar til å avlaste trykket på veien noe.

§ 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

Under forutsetning av at kjøringen skjer langs trase som omsøkt, og det ikke oppstår uhell, er det lite sannsynlig at kjøringen vil gi miljøskader som må utbedres. Skulle skader likevel oppstå, vil den som har tillatelsen være økonomisk ansvarlig for utbedring.

§ 12. (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

For å redusere risiko for skade på rotsystemet bør det settes vilkår til tillatelsen, som sikrer at kjøring kun foregår i perioder hvor veien tåler høyere belastning. Kjøring bør videre foregå med kjøretøy og ev. tilhenger med lav aksellast. Ved tillatelse til mer enn en transport skal det føres kjørebok som bringes med under kjøring.

Med hilsen

Eirik Johansen Dobbedal
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette dokumentet godkjent og sendt uten underskrift

Grenland Pokerrun v/Andreas Woxen

Saksbehandler Eirik Johansen Dobbedal

Vår ref. 2025/8092-3

Deres ref.

Dato 04.07.2025

Delegert vedtak

Delegasjonssak	10/2025
-----------------------	----------------

Svar på søknad om gjennomføring av Grenland Pokerrun i Jomfruland nasjonalpark

Vedtak

Jomfruland nasjonalparkstyre gir delvis tillatelse til gjennomføring av arrangementet Grenland Pokerrun i Jomfruland nasjonalpark. Tillatelsen forutsetter at arrangør legger om rutene gjennom verneområdet, slik at båtene som deltar følger hoved- og biled, jf. skisserte traseer i vedleggene kartskisse 1, 2 og 3. Nasjonalparkstyret tillater ikke omsøkt trase for arrangement gjennom nasjonalparken til Portør.

Forvaltningsmyndigheten tillater arrangementet med følgende vilkår:

1. Tillatt rute for arrangement i sørgående retning fra Kragerø til Risør:

Tillatt trase følger hovedleden ut til Knubbehausen og herfra i åpen sjø sør mot Risør som vist med gul strek i vedlegg «Kartskisse 1». Av hensyn til samlet belastning for sjøfugl og allmennhetens friluftsliv, tillates ikke ferdsel i nasjonalparken for adkomst til Portør og videre forbi Styrmannsholmen. Arrangør må derfor finne alternativ til dette anløpet.

2. Tillatt rute for arrangement i nordgående retning fra Risør til Valle:

Tillatt trase følger på utsiden av Jomfruland og videre langs bileden inn Gapet mellom Stråholmen og Jomfruland mot Valle, vist med grønn strek i vedlegget «Kartskisse 1». Av hensyn til samlet belastning, allment friluftsliv og sjøfugl tillates ikke traseen gjennom Jomfrulandsrenna.

3. Generelle vilkår:

- Det ikke er tillatt å fly lavere enn 300 meter med fly eller helikopter i Jomfruland nasjonalpark.
- Det er ikke tillatt med drone, modellfly eller lignende i verneområdet.
- Unødvendig forsøpling og støy er forbudt.
- Sikringstiltak mot brann og akutte utslipp skal være tilgjengelig.

Tillatelsen er gitt med hjemmel i forskrift om vern av Jomfruland nasjonalpark § 7 tredje og fjerde ledd. Vedtaket er fattet etter delegert myndighet. Arrangør er selv ansvarlig for å innhente ev. tillatelser fra andre myndigheter.

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med en frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Jomfruland nasjonalparkstyre.

Delegasjon

Jomfruland nasjonalparkstyre er forvaltningsmyndighet for Jomfruland nasjonalpark og Stråholmen landskapsvernområde. Jf. vedtekter for nasjonalpark-/verneområdestyrer oppnevnt i medhold av naturmangfoldloven § 62, kap. 6.3, punkt 1. er forvalter delegert myndighet til å treffe vedtak i saker om ferdsel og om motorferdsel etter verneforskriftenes spesifiserte dispensasjonsbestemmelser.

Referanser

(Bergstrøm 2023a): Vurderinger av perioden for ferdselsforbudet i verneområder for sjøfugl i Telemark, v/ Rune Bergstrøm

(Bergstrøm 2023b): Overvåkning av sjøfugl på Telemarkskysten, 1974-2022, Jomfruland fuglestasjon, Rune Bergstrøm og Rune Solvang

Søknaden

Andreas Woxen søker om tillatelse til gjennomføring av større arrangement i Jomfruland nasjonalpark i forbindelse med avvikling av Grenland Pokerrun. Grenland Pokerrun er samling av båter som skal kjøre fra Langesund til Risør t/r (Langesund-Valle-Kragerø-Portør-Risør-Jomfruland-Langesund) og på veien stoppe på utvalgte destinasjoner.

Søker/arrangør skisserer inntil 50 hurtiggående lystbåter med opptil 200 deltakere. I tillegg kommer ev. tilskuere. Arrangøren vil ha båter med stab plassert gjennom hele ruten og deltakere kjører samlet i to puljer. Av sikkerhetsmessige årsaker er det planlagt at et helikopter skal følge båtene i åpen sjø.

Arrangementet er planlagt med oppstart i Langesund den 26. juli kl. 09:00 med avslutning samme dag.

Deler av arrangementet er ment å foregå innenfor grensene til nasjonalparken. Ut fra beskrivelsen i søknaden vurderer forvalter at tiltaket er søknadspiktig etter verneforskriften § 7 tredje (organisert ferdsel) og fjerde ledd (større arrangement). Tiltaket vurderes som større arrangement da det består av ca. 50 båter, inntil 200 deltakere og support med bl.a. helikopter.

Søknaden inneholder kartskisse, søknadstekst, sikkerhetsbeskrivelse og ROS-analyse. Forvalter etterspurte supplerende informasjon knyttet til antall deltakere, type båter,

omfanget av helikopterbruk og ev. drone i e-post 1. juli. Søker svarte opp spørsmålene i e-post samme dag.

Søknaden er vurdert i samsvar med

Forskrift om vern av Jomfruland nasjonalpark - FOR-2016-12-16-1630, § 7 tredje og fjerde ledd.

Verneforskrift og verneformål

§ 1. Formål.

Formålet med Jomfruland nasjonalpark er å ta vare på et større naturområde med geologisk særpreg med israndavsetninger og biologisk mangfold i sjø og på land med særegne og representative økosystemer og landskap som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet er videre å ta vare på:

- a. Naturtyper på sjøbunnen som tareskog, ålegrasenger, bløtbunn og skjellsand, herunder gyte- og oppvekstområder for fisk og skalldyr, som har betydning for økosystemet og økosystemtjenester både i og utenfor nasjonalparken
- b. Naturtyper på land som kystnære sandmarker, dyner, strandenger og edellauvskog
- c. Kystlandskapet på land og i sjø, herunder områder med rullestein og strandvoller
- d. Kulturminner på land og i sjø
- e. Vitenskapelige referanseområder.

I sone A er det et spesielt formål å bevare naturtyper som skogshagemarker, naturbeitemarker, slåtteeenger, strandenger og lauvvingstrær, jf. kart som følger av § 2.

I sone B er det et spesielt formål å ta vare på sjøfugl og deres hekkeplasser jf. kart som følger av § 2.

Allmennheten skal gis anledning til opplevelse i naturen gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

§ 7 tredje ledd

Organisert ferdsel som kan skade naturmiljøet må ha tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Nærmere retningslinjer gis i forvaltningsplanen.

§ 7 fjerde ledd

Større arrangementer krever tillatelse fra forvaltningsmyndigheten. Forvaltningsmyndigheten kan gi tillatelse til større arrangementer når det ikke er i strid med verneformålet.

Vurdering

Jf. verneforskriften er motorisert ferdsel på sjøen tillatt innenfor gjeldende fartsgrenser fastsatt av sektormyndighetene og med de innskrenkninger presisert i verneforskriften (bl.a. ferdselsforbudet i og nærmere enn 50 meter fra sjøfuglreservatene).

Jf. verneforskriften § 7 tredje og fjerde ledd krever organisert ferdsel og større arrangementer tillatelse fra forvaltningsmyndigheten.

Jf. gjeldende forvaltningsplan (2019, s 66) defineres organisert aktivitet som:

- *Når flere enn 30 personer ferdes samlet eller spredt utenfor veger og stier etter et organisert opplegg, er det å anse som organisert ferdsel som kan skade naturmiljøet. Det bør gis tillatelse til organisert ferdsel på veger og stier med eller uten følgeperson.*

Større arrangementer har ikke en like tydelig definisjon i forvaltningsplanen, men omfattes av følgende retningslinje:

- *Ferdsel i forbindelse med arrangementer skal normalt foregå på etablerte veger og hovedstier. Aktivitetene kan ikke innebære konsentrert bruk av slitesvake arealer, rydding av vegetasjon eller oppsetting av innretninger.*

Arrangementet er planlagt gjennomført den 26. juli 2025, skal gjennomføres på sjøen og innebærer ikke tiltak direkte nevnt i retningslinjene. Tidspunktet sammenfaller med siste helg i fellesferien og er et tidspunkt med mye aktivitet i Kragerøskjærgården og Jomfruland nasjonalpark. Det søkes om å gjennomføre arrangement gjennom verneområdet fra Kragerø til Risør via Portør og Styrmannsholmen, samt ferdsel på innsiden av Jomfruland i retur fra Risør til Valle. Begge disse områdene er preget av høy aktivitet i juli, samtidig som områdene har flere viktige hekkelokaliteter for sjøfugl.

Med henvisning til dispensasjonsadgangen, forutsetter tillatelse arrangementet ikke er i strid med verneformålet. Det vil i vurdering av søknaden være særlig relevant å vektlegge hensynet til sjøfugl og allmennhetens adgang til å drive et enkelt og naturvennlig friluftsliv.

Deler av omsøkt trase (ved Portør/ Utholmane/Styrmannsholmen og Jomfrulandsrenna) vurderes å komme i konflikt med to hensyn i verneformålet (sjøfugl og friluftsliv) og ev. tillatelse til gjennomføring forutsetter derfor endring av trase. Ordlyden i gjeldende retningslinjer for arrangementer viser i stor grad til arrangementer og ferdsel på land. Samtidig er 98% av verneområdet sjøarealer og forvalter mener derfor det er relevant å overføre bruk av «etablerte veger og hovedstier» til å gjelde hovedleder på sjø.

Med referanse til forvaltningsplanens retningslinjer, vurderes det at tillatelse kan gis dersom arrangementet holder seg til gjeldende hoved- og biled gjennom nasjonalparken. Dette innebærer at arrangør må finne alternativt stoppested for arrangementet enn Portør. Selv om Portør havn ligger utenfor nasjonalparken forutsetter adkomst ferdsel gjennom verneområdet.

Vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8-12

§ 8. (kunnskapsgrunnlaget)

I forbindelse med utarbeidelse av verneforskriften, forvaltningsplanen og besøksstrategien ble det gjennomført kartlegging av naturverdier og aktivitetsmønster i nasjonalparken. Forarbeidene til verneforskriften (kgl.res.) gir utdypende vurderingen av pressfaktorer og trusler mot verneverdiene. I nyere tid er det også gjennomført kartlegging av sjøfugl, hekketidspunkter og statusoversikt for sjøfugl i verneområdet. Utgangspunktet for

forvaltningen er at dyrelivet (med særlig fokus på sjøfugl) i juli allerede utsettes for høyt press fra lovlig aktivitet og at ytterligere stressfaktorer bør begrenses. Kunnskapsgrunnlaget vurderes som godt.

§ 9.(føre-var-prinsippet) og § 10.(økosystemtilnærming og samlet belastning) vurderes her samlet, da prinsippene ikke kan holdes adskilt i vurderingen i denne saken.

Forvalter trekker frem tidligere vurdering knyttet til sjøfugl, som også ble lagt til grunn i behandling av sak 2024/9 ved gjennomføring av et annet arrangement i Jomfruland nasjonalpark:

- *Sjøfuglenes bestandsutvikling kan trolig ikke føres tilbake til en enkelt årsak, men et samlet belastning knyttet til endret og svekket mattingang, predasjon, menneskelige forstyrrelser og endringer i miljøet. Klimaendringer som medfører at noen arter går ut som hekkearter i våre områder, kan også innebære at nye arter dukker opp, samtidig som eksterne værphenomen fra år til år vil kunne påvirke hekkeperioden. De siste 30 årene har fritidsbruken av skjærgården gjennomgått et hamskifte. Det har kommet flere hytter, flere båter og nye ferdselsformer har blitt mer populære (eks. vannscootere, kajaker, kiting, padlebrett). Båtene har blitt flere og raskere, samtidig som ikke-motoriserte padleaktiviteter som kajakk og SUP-brett at mennesker oppsøker områder som tidligere var utilgjengelige for motorbåter. Selv om padlere er ikke-motoriserte, ligger man ofte tettere på land og kan bidra til økt forstyrrelse av fugl på reir. Gjennom både økt og ny bruk av skjærgården, opplever sjøfuglene forstyrrelser i tidligere «frisoner» som bidrar til økt press i hekkeperioden.*

Omfanget av sjøfugljakt fra kajakk er ikke kartlagt i våre områder, men jakt fra kajakk kan medføre at fuglene i større grad oppfatter kajaker som fare resten av året og øker sin fluktavstand.

Birdlife Telemark/Jomfruland fuglestasjon v/ Rune Bergstrøm (Bergstrøm 2023a) har på oppdrag fra Statsforvalteren i Vestfold og Telemark kommet med en vurdering av perioden for ferdselsforbudet i Telemark. I forbindelse med vurderingen er det innhentet tall fra artsobservasjoner og feltarbeid umiddelbart etter at ferdselsforbudet opphørte sommeren 2023 som viser forekomst av ikke-flyvedyktige unger rundt datoen ferdselsforbudet opphører og senere.

Rapporten viser at det ved opphør av ferdselsforbudet (15.juli) var ikke-flyvedyktige unger i reservatene og skjærgården ellers. Data bygger på observasjoner av egg/unger og pullus (unger med dundekt kropp).

Funn som viser sen hekking er påvist for gråmåke, svartbak, hettemåke, fiskemåke, sildemåke, tjeld, sandlo, gravand, siland, og ærfugl.

Det er også påvist ikke flyvedyktige unger for fiskemåke og makrellterne helt i slutten av juli.

Data fra kartleggingen viser at flere fuglearter ligger på reir og har ikke-flyvedyktige unger i slutten av juli og starten av august. Fugler som hekker sent vil derfor utsettes for økt stress i konflikt med fritidsbruk på sen-sommeren.

Og videre i konklusjonen at:

Data fra Bergstørm (2023a) viser tydelig at opphøret i ferdselsforbudet er for tidlig og bør forlenges til 15. august. På samme måte bør perioden utvides en måned i forkant av gjeldende periode, fra 15. april til 15. mars, for å ta høyde for eventuelle årsvariasjoner og tidlig hekking.

Erfaringene fra arbeidet med høringen tilsier at nasjonalparkstyret bør ha en restriktiv praksis mht. organisert ferdsel i og rundt fuglereservatene i en perioden før og etter det ordinære ferdselsforbudet. Den restriktive praksisen begrunnes med henvisning til verneområdets formål. Ferdselsforbudet knytter seg til uorganisert ferdsel, men nasjonalparkstyret kan med hjemmel i verneforskriften styre ferdsel av hensyn til naturmangfold og forstyrrelser av dyrelivet. Dette innebærer at forvaltningsmyndigheten kan forby organisert ferdsel i et område, selv om uorganisert ferdsel er tillatt, jf. fuglefredningsperioden.

Arrangementet er planlagt på et tidspunkt hvor det allerede er mye forstyrrelse og aktivitet i skjærgården. Arrangementet ligger i overgangsperioden etter gjeldende fredningsperiode, hvor det er påvist pullus i ulike sjøfuglreservater og holmene rundt.

Hensynet til samlet belastning gjør seg også gjeldende overfor allmennhetens adgang til å drive et enkelt og naturvennlig friluftsliv i nasjonalparken. Juli er høysesong for motorferdsel på sjøen i verneområdet og skjærgården rundt. Holmene øst for Portør er mye bruk av allmennheten og representerer et naturområde med svært lite tekniske anlegg og tilrettelegging. Jomfrulandsrenna er preget av høy aktivitet gjennom juli. Forvalter er enig søker i at antall båter som deltar i arrangementet kun representerer en liten andel av totalen som ferdes i parken ila. en dag, samtidig som arrangementet innebærer en konsentrert ferdsel i en ellers travel periode

Av hensyn til føre-var-prinsippet og samlet belastning for dyrelivet, allmennheten og hensynet til unødvendig støy, bør arrangement legges utenfor de mest attraktive og populære hekke-, raste- og friluftsområdene i nasjonalparken. Krav om å benytte gjeldende hoved- og bileder gjennom nasjonalparken vurderes som et fornuftig og forholdsmessig vilkår for tillatelse.

§ 11. (kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver)

Arrangøren legger til grunn både ROS-analyse og sikkerhetsbeskrivelse. Arrangøren har videre vært i kontakt med politi og legger til grunn samarbeid med redningsselskapet og Røde kors. På de åpne strekningene suppleres også sikkerheten med helikopter. All aktivitet innebærer en viss risiko for uhell. Skulle skade oppstå på naturmangfoldet eller økosystemet, vil den som har tillatelsen være økonomisk ansvarlig for utbedring.

§ 12. (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

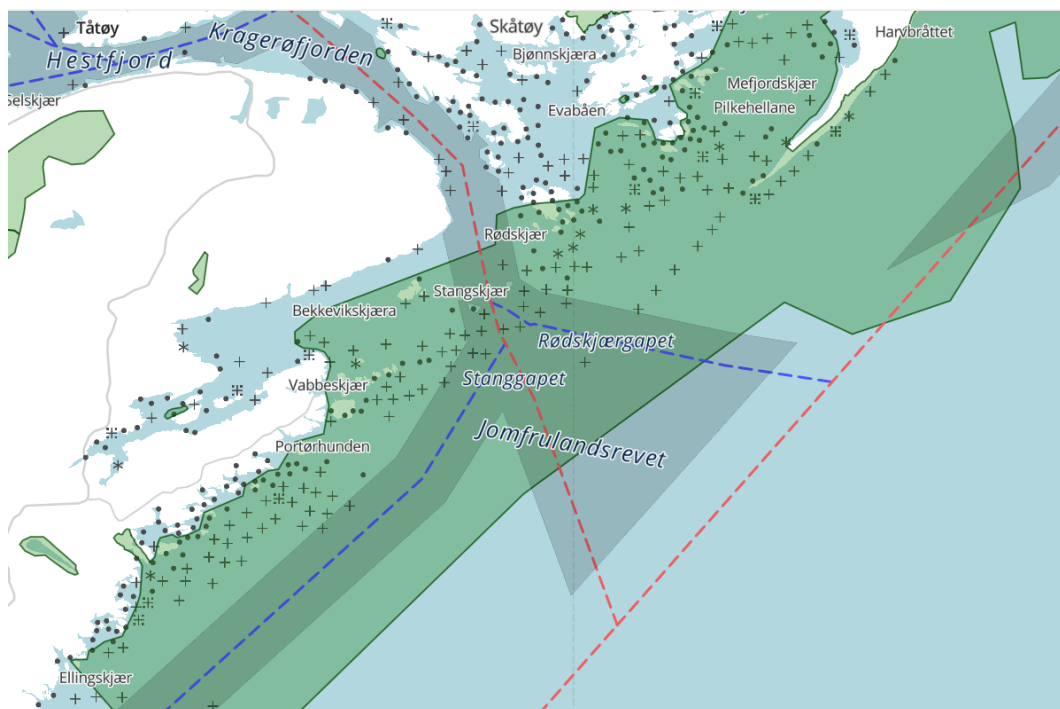
Arrangøren plikter å forholde seg til gjeldende fartsreguleringer fastsatt av relevant myndighet. Arrangøren plikter videre å se til at deltakerne følger sjøveisreglene og opptrer hensynsfullt og avpasser fart og aktivitet ut fra forholdene.

Det tillates ikke flyving med helikopter lavere enn 300 meter over bakken, jf. verneforskriften § 9 første ledd. Dersom værforholdene tilsier at ferdsel i åpen sjø innebærer stor risiko for uhell/skade, bør arrangementet avlyses.

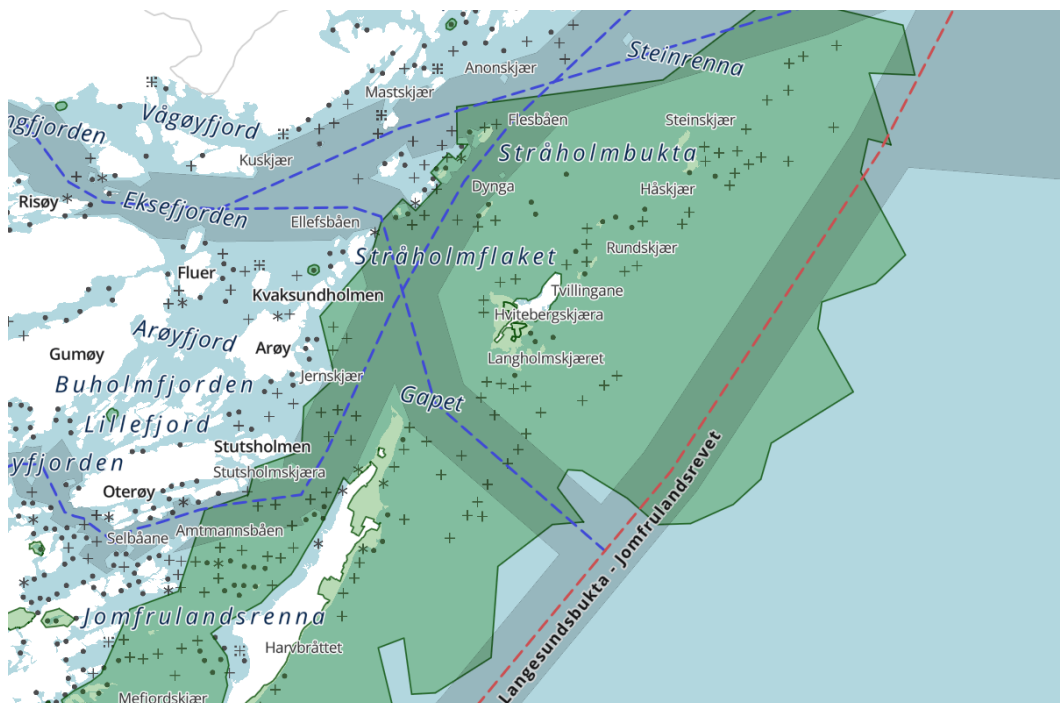
Vedlegg - Kartskisser

Kartskisse 1: Tillatte traseer for arrangementet gjennom nasjonalparken hvor gul linje viser bruk av hovedled ut Kragerøfjorden til Knubbehausen og videre i åpen sjø på ruten Kragerø-Risør (sørgående). Grønn linje viser tillatt trase på utsiden av Jomfruland og bruk av biled inn til Valle på strekningen Risør-Valle (nordgående). For videre ferdsel nordover fra Valle til Langesund, kan ruten gå som omsøkt.

Kartskisse 2: Oversikt bilde hoved (rød)- og biled (blå) ut Kragerøfjorden mot Jomfrulandsrevet. Hentet fra [Ohoi | Ohoi - BarentsWatch](#).

Kartskisse 3: Hoved- og biled på utsiden av Jomfruland og inn Gapet mot Valle. Hentet fra [Ohoi | Ohoi - BarentsWatch](#).

Med hilsen

Eirik Johansen Dobbedal
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette dokumentet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
Kragerø kommune
Kragerø havnevesen KF
Statens naturoppsyn v/Espen Marker

Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Postboks 128	3791	KRAGERØ

Tinn kommune v/Vivian Lisbeth Mathisen

Saksbehandler Eirik Johansen Dobbedal

Vår ref. 2025/8453-2 432.3

Deres ref.

Dato 22.07.2025

Delegert vedtak

Delegasjonssak	11/2025
-----------------------	----------------

Svar på søknad om motorferdsel gjennom Jomfruland nasjonalpark ifbm. sommerleir på Øitangen

Vedtak

Jomfruland nasjonalparkstyre tillater ikke motorferdsel gjennom nasjonalparken i forbindelse med transport av matvarer til gjennomføring av sommerleir på Øitangen gård.

Nasjonalparkstyret mener det finnes gode alternativer ved bruk av taxibåt eller hest og vogn, samt at motorferdselen er i strid med gjeldende retningslinjer i forvaltningsplanen og tiltak for å begrense motorferdselen i verneområdet.

Avslaget er hjemlet i verneforskriften § 9 første ledd og begrunnes med at motorferdselen ikke omfattes av Øitangen gård sin generelle dispensasjonsadgang, jf. § 9 tredje ledd f.) med tilhørende retningslinjer, eller de spesifiserte dispensasjonsbestemmelsene i § 9 fjerde ledd d.) eller g.) som omfatter hytter i eller med eneste adkomst gjennom verneområdet.

Søknaden er behandlet etter verneforskriftens § 11 som setter svært strenge føringer for dispensasjon. Forvaltningsmyndigheten anser ferdsele å være i strid med formålet med vernet og har ikke hjemmel til å gi en dispensasjon.

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med en frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Jomfruland nasjonalparkstyre.

Dokumenter i saken

Søknad om motorferdsel, Tinn kommune

Delegasjon

Jf. gjeldende vedtekter for Jomfruland nasjonalparkstyre og styrets delegasreglement, er vurdering av søknader om motorferdsel delegert til forvalter. Vedtekter og delegasjonsreglement er tilgjengelig på www.nasjonalparkstyre.no/jomfruland.

Søknaden

Tinn kommune søker om tillatelse til motorferdsel langs Hovedveien gjennom Jomfruland nasjonalpark ifbm. gjennomføring av ungdomsleir på Øitangen. Leiren varer fra mandag 28. juli til fredag 8. august. Det søkes om transport med varebil inn til Øitangen gård søndag 27. juli, med utkjøring fredag 8. august. Bilen skal ikke benyttes mellom inn- og utkjøring. Forvalter mottok henvendelse på sms den 8. juli og søker fikk beskjed om at forvalter hadde ferie frem til 21. juli, men at søknaden skulle behandles så raskt som mulig pga. kort tidsfrist.

Søker skriver selv:

- *Tinn kommune arrangerer i sommer, for 13. året på rad, sommerleir på Øitangen. Dette er et ferietilbud for barn og unge som ellers ikke ville dratt på ferie, som gjennomføres med midler fra BUFDIR, Tinn kommune og vår lokale SPAR butikk. Leiren varer fra mandag 28. juli til fredag 8. august. Vi henter all maten for to uker hos vår lokale SPAR butikk søndag 27. juli. Maten blir så kjørt fra Tinn til Kragerø og videre over med ferje. I fjor benyttet vi hest og kjerre fra Åsvik til Øitangen. Dette er både hyggelig og miljøvennlig, men vi så også at noe av maten vår ble skjemt og melka ble sur. Det tar sin tid å laste ut av bilen, opp på kjerra, kjøre gjennom øya og laste maten inn på Øitangen. Vi har ansvaret for matsikkerheten til mange barn og unge gjennom disse to ukene. Det er ikke et godt alternativ å bruke taxibåt. Vi har en hel varebil full med matesker, og måkene vil forsyne seg med dette når maten står på brygga. Det er også en så betydelig mengde mat, at maten kan bli skjemt av å stå på brygga mens en person bærer den inn. Av økonomiske årsaker er det kun en person som lønnes for å dra til Jomfruland på søndag for å gjøre alt klart, sette på plass mat i kjøleskap og fryser, og lager lunsj til «hordene» ankommer dagen etter. Vi vil derfor søke om lov til å krysse nasjonalparken med en bil søndag 27. juli 2025, parkere bilen ved garasjene under låven, og krysse nasjonalparken på ny fredag 8. august 2025. Bilen vil overhodet ikke være i bruk under oppholdet*

Søknaden er vurdert i samsvar med

Forskrift om vern av Jomfruland nasjonalpark § 11 – generelle dispensasjonsbestemmelser.

Jf. verneforskriften § 9 er motorferdsel på land, på is og i luften lavere enn 300 meter forbudt.

Jf. § 9 tredje ledd f.) omfatter ikke forbudet «Nødvendig motorisert ferdsel til Øitangen gård.». Gjeldende forvaltningsplan for Jomfruland nasjonalpark (2019, s. 71) definerer videre retningslinjene til paragrafen hvor:

- *Adgangen gjelder renovasjon, drift og vedlikehold av veger og ledningsanlegg, samt nødvendig transport i forbindelse med driften av Øitangen gård som besøkssted. Med drift av Øitangen gård menes transport av større mengder forbruksvarer, redskaper, maskiner, byggevarer og annet tyngre materiell, samt ved innleie av håndverksfirma som er bilbasert, alt i regi av eier eller driver. Gjelder også transport av overnattingsgjester ved Øitangen gård som er bevegelseshemmet og ikke er i stand til å gå eller å sykle, samt deres varer og utstyr.*

Transport av varer og utstyr på Hovedveien for andre besøkende kan skje mellom Øytangen brygge og gårdsbebyggelsen i regi av driverne på Øitangen gård. Med nødvendig transport menes transport som er uforholdsmessig fysisk krevende, tidkrevende eller kostbar hvis den skal gjennomføres uten motorisert kjøretøy.

Verneforskriften § 9 fjerde ledd bokstav d.) og g.) omhandler begge forvaltningsmyndighetens adgang til å dispensere fra forbudet for hytter som ligger i nasjonalparken, eller har sin eneste adkomst gjennom nasjonalparken. Med utgangspunkt i § 9 tredje ledd f.) og tilhørende retningslinjer, vurderes ikke Øytangen som «hytte» jf. kravene i § 9 d.) og g.).

Vurdering av søknad om motorferdsel til transport av varer og utstyr for besøkende som ikke faller inn under retningslinjene til § 9 tredje ledd f.) må derfor vurderes etter forskriftens § 11 – generelle dispensasjonsbestemmelser.

Verneforskrift og verneformål

Formålet med Jomfruland nasjonalpark er å ta vare på et større naturområde med geologisk særpreg med israndavsetninger og biologisk mangfold i sjø og på land med særegne og representative økosystemer og landskap som er uten tyngre naturinngrep.

Formålet er videre å ta vare på:

- a. Naturtyper på sjøbunnen som tareskog, ålegrasenger, bløtbunn og skjellsand, herunder gyte- og oppvekstområder for fisk og skalldyr, som har betydning for økosystemet og økosystemtjenester både i og utenfor nasjonalparken
- b. Naturtyper på land som kystnære sandmarker, dyner, strandenger og edellauvskog
- c. Kystlandskapet på land og i sjø, herunder områder med rullestein og strandvoller
- d. Kulturminner på land og i sjø
- e. Vitenskapelige referanseområder.

I sone A er det et spesielt formål å bevare naturtyper som skogshagemarker, naturbeitemarker, slåtteeenger, strandenger og lauvingstrær, jf. kart som følger av § 2.

I sone B er det et spesielt formål å ta vare på sjøfugl og deres hekkeplasser jf. kart som følger av § 2.

Allmennheten skal gis anledning til opplevelse i naturen gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

§ 9. Forbud mot motorferdsel

Det er forbud mot motorferdsel på land, på is og i luften lavere enn 300 meter over bakken.

Vurdering

Forvaltningsmyndigheten vurderer at tiltaket faller utenfor forskriftens unntak (§ 9 tredje ledd f.), samt forvaltningsmyndighetens spesifiserte dispensasjonsadgang (§ 9 fjerde ledd d. og g.).

Vurdering av dispensasjon må derfor vurderes etter verneforskriften § 11 om generelle dispensasjonsbestemmelser. Jf. § 11 kan forvaltningsmyndigheten gjøre unntak fra verneforskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48. Bruk av paragrafen skal ikke benyttes til å utvide handlingsrommet i verneforskriften og forvaltningsmyndigheten legger til grunn en streng dispensasjonspraksis.

For at forvaltningsmyndigheten skal kunne gjøre unntak etter § 11 må tiltaket ikke stride mot vernevedtakets formål og ikke kunne påvirke verneverdiene nevneverdig.

Den omsøkte transporten følger Hovedveien gjennom verneområdet frem til Øytangen. Hovedveien er hovedferdselsåren for gående og syklist og det er et vedtatt forvaltningsmål at preget av ro og stillhet nord på Jomfruland skal bevares. Forvaltningsmålet legger til grunn en restriktiv dispensasjonspraksis som kun bør omfatte vurdering av tiltak etter verneforskriftens spesifiserte dispensasjonsadganger.

Jf. vilkåret i § 11 forutsetter dispensasjon at tiltaket ikke strider mot formålet og ikke byr på nevneverdig påvirkning av verneverdiene. Prinsippene er gjensidige, som innebærer at begge vilkår må være oppfylt før forvaltningsmyndigheten kan vurdere dispensasjon. Jf. § 1 femte ledd skal allmennheten gis adgang til opplevelse i naturen gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Sammen med forvaltningsmålet om å bevare preget av ro og stillhet, vurderer forvaltningsmyndigheten at tiltaket anses i strid med formålet med vernet. Forvaltningsmyndigheten viser her til forvaltningsplanens beskrivelse for begrunnelse av vurderingen:

- *Fra Hovedgården på Jomfruland og nordover har det lenge vært en restriktiv praksis med motorferdsel både i og utenfor verneområdet. Området er preget av ro og stillhet og barn kan gå og sykle uten at det er farlig. Av hensyn både til de besøkende og de som bor i området, bør preget bevares. Det er en trussel at motorferdselen har økt de siste årene, også transport som ikke kan sies å være nødvendig.*

Forvaltningsmyndigheten har forståelse for at transporten blir mer krevende og tungvinn ved bruk av hest og vogn eller taxibåt, men at styret må forholde seg til hva forskriften gir hjemmel til. Forvaltningsmyndigheten forstår ut fra søknaden at matvarene kjøpes inn og lastes i varebil i Tinn, for så å bli transportert til Jomfruland. Dette er en prosess som kompliserer logistikken, men er ikke et hensyn som skal vurderes i lys av forskriften § 11.

Forholdet til miljørettsprinsippene i naturmangfoldloven

§ 8 om kunnskapsgrunnlaget:

Hovedveien har en enkel oppbygging uten tyngre grunnarbeid. Nasjonalparkstyret gjennomførte i 2024 en mindre utbedring av de mest sårbare/fuktige partiene, men veien er ikke dimensjonert for intensiv og høy belastning fra moderne, tunge kjøretøy. Rotsystemet fra nærliggende eiketrær ligger trolig under veibanen og er utsatt for skade. Ferdsel med tyngre kjøretøy – og særlig i perioder med våt veibane – kan medføre råteskader på trærne. Det kan ta lang tid fra skade påføres rotsystemet, til dette er synlig på treet. Det er generelt

god kunnskap om naturverdiene langs Hovedveien på Jomfruland, som for det meste blir brukt til fots eller med sykkel, men som også har noe motorferdsel.

§ 9 om føre-var-prinsippet

Hensynet til råteproblematikk og skade på rotsystemet i dryppsonen tilsier at motorferdsel bør forbys i perioder med og tiden etter nedbør og avgrenses til ferdsel som omfattes av generelle unntak, jf. § 9 tredje ledd eller vurdering av dispensasjoner etter § 9 fjerde ledd. Per i dag kjører en stor renovasjonsbil fast rute til Øytangen, samt at det er gitt enkelt- og flerårige tillatelser til formål som faller inn under de forvaltningsmyndighetens spesifiserte dispensasjonsadgang. Ferdselen bidrar i våte perioder til uønsket erosjon og økt kommer raskt i konflikt med bevaring av inntrykket av stillhet og ro i eikeskogen. Motorferdsel bør holdes til et minimum, og begrenses til tørr vei eller i perioder med tørt.

§ 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning

Det er få hytter i nasjonalparken eller hytter som har sin eneste adkomst gjennom den. Verneforskriften har en begrenset dispensasjonsadgang og mulig samlet belastning vurderes til å være lav. § 9 tredje og fjerde ledd gir adgang til nødvendig ferdsel for dem som er direkte berørt av verneområdet. Av hensyn til økosystemet, formålet med vernet og retningslinjer i forvaltningsplanen, bør man derfor ikke utvide rammen for tillatelser til motorferdsel gjennom nasjonalparken. Forvaltningsmyndigheten mener det finnes fullgode alternativer gjennom bruk av hest og vogn, taxibåt eller privat anløp med båt til Øytangen.

Nasjonalparkstyret har vedtatt følgende tiltak knyttet til motorferdsel i nasjonalparken (forvaltningsplan for Jomfruland nasjonalpark, (2019), s.70) :

- *Streng praktisering av verneforskriften. Hvis det viser seg nødvendig, låses porten i grensen til nasjonalparken og nøkler lånes ut fra Hasselgården til lovlig, nødvendig transport. Om hytteiere med kjøretillatelse fra nasjonalparken skal få egen nøkkel, vurderes sammen med privat grunneier og Fylkesmannen dersom låsing blir aktuelt.*

Forvaltningsmyndigheten vurderer at omsøkt motorferdsel er i strid med formålet med vernet og kan by på nevneverdig påvirkning av verneverdiene.

Forvaltningsmyndigheten finner ikke hjemmel til å tillate motorferdsel som omsøkt og nmfl. § 11 om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver tillater ikke motorferdsel, samt § 12. (miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder) kommer ikke til anvendelse.

Med hilsen

Eirik Johansen Dobbedal
nasjonalparkforvalter

Etter våre rutiner er dette dokumentet godkjent og sendt uten underskrift

Kopi til:

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
Statens naturoppsyn v/Espen Marker

Postboks 2076 3103 TØNSBERG

Arkivsaksnummer: 2025/7575-3

Saksbehandler: Eirik Johansen Dobbedal

Dato: 27.08.2025

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Jomfruland nasjonalparkstyre	35/2025	08.09.2025

Innstilling_Søknad om etablering av landbruksgjerde rundt slåtteeng

Innstilling fra forvalter

Jomfruland nasjonalparkstyre tillater etablering av varige gjerder på kartfestet areal med sikte på etablering av slåtteeng. Jf. forvaltningsmål for Stråholmen landskapsvernområde skal det være kort marksjkt når vekstsesongen begynner og slåtteenga skal derfor være tilgjengelig som beiteareal etter slått. Etablering av slåtteeng vurderes å være viktig for opprettholdelse av landbruksdriften på Stråholmen som bidrar til å ivareta kulturlandskapet på øya. Tillatelsen er hjemlet i verneforskriften for Stråholmen landskapsvernområde § 3 fjerde ledd d.)

Klage

Vedtaket kan klages inn for Miljødirektoratet av partene i saken eller andre som har rettslig klageinteresse med en frist på 3 uker jf. forvaltningsloven § 28. En eventuell klage skal rettes til Miljødirektoratet, men sendes til Jomfruland nasjonalparkstyre.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Søknad om etablering av landbruksgjerde

Saksopplysninger

Stråholmen Småfesamdrift SA søker om tillatelse til etablering av varig landbruksgjerde for å etablere en ny slåtteeng i landskapsvernområdet på Stråholmen. Formålet med etableringen er å styrke fortilgangen på øya for å sikre lokal førtilgang for beitedyrene i perioder med tørke. Tiltaket vil videre gi mulighet til å gi slåtteengene hvile i år med god fortilgang.

Ønsket slåtteeeng er på ca. 3 daa. og inngår som del av et område på 14 daa. som tidligere fungerte som slåtteeeng til gården Vestgård Stråholmen. Søker oppgir at siste slått på arealet ble gjennomført i 1952.

Hjemmelsgrunnlag

Delegering

Søknaden omfattes av forskriften § 3 fjerde ledd d.) og er ikke omfattet av forvalters delegasjonsmyndighet.

Verneformål – forskrift

Forskrift om vern av Stråholmen landskapsvernområde.

- Formålet med Stråholmen landskapsvernområde er å ta vare på et kulturlandskap med økologisk, kulturell og opplevelsesmessig verdi. Til landskapet regnes også kulturminner som bidrar til landskapets egenart.

Formålet er videre å ta vare på kultur- og naturbeitemarker, rikt naturmangfold med truede og sjeldne arter gjennom bærekraftig bruk og forvaltning.

Allmennheten skal gis anledning til natur- og landskapsopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

Forvaltningsplan

Forvaltningsplan for Jomfruland nasjonalpark (2019)

Vurdering

Formålet med landskapsvernområdet på Stråholmen er å ta vare på et kulturlandskap med økologisk, kulturell og opplevelsesmessig verdi. (...) Formålet er videre å ta vare på kultur- og naturbeitemarker, rikt naturmangfold med truede og sjeldne arter gjennom bærekraftig bruk og forvaltning.

Dagens drift med lokal besetning av gammelnorsk spælsau er et viktig tiltak for å ivareta og fremme verneverdiene i landskapsvernområdet og de delene av Stråholmen som er nasjonalpark. Stråholmen har et rikt og variert kulturlandskap med en rekke sjeldne og truede arter som trenger tilstedeværelse av bl.a. beitedyr.

Historisk er Stråholmen preget av store svingninger i nedbørsmengder og innvirkningen dette har på mengden høstbart fôr. De senere årene har det også skjedd en kraftig økning i beiteskader fra grågs og hvitkinngås. Kombinasjonen legger press på mengden høstbart vinterfôr på øya. For å sikre videre drift innenfor dagens rammer er det tidligere skissert muligheten for å gjerde inn og etablere nye sättearealer.

Forskriften for landskapsvernområdet åpner for at etablering av midlertidige landbruksgjerder ikke er omfattet av søknadsplikt. Med midlertidige gjerder menes gjerder som tas ned hver sesong eller kun står for et kortere tidsrom. Det omsøkte tiltaket vurderes som av varig karakter, men mål om at man kan skaffe tilstrekkelig vinterfôr lokalt på øya til dagens sauebesetning.

Arealet som søkes inngjerdet ligger i det vestre landskapsvernområdet på Stråholmen:

Arealet ligger relativt tett på bebyggelsen og kan på den måten enkelt kontrolleres mht. beiteskader fra gås. Arealet er også tilgjengelig via eksisterende stier og landbruksveier på øya. Tiltaket vil i liten grad medføre belastning utover dagens bruk.

Gjeldende forvaltningsplan for Jomfruland nasjonalpark inneholder enkelte mål for landskapsvernområdet. Det bl.a. et forvaltningsmål at «*det skal være kort marksjikt når vekstsesongen begynner, slik at konkurransesvake plantearter har en fordel. Beitingen skal likevel ikke være så intensiv at sjeldne eller truede plantearter går ut.*» og at «*Delområdene skal ha et åpent landskap med truede vegetasjonstyper og arter.*»

Det er derfor viktig at slåtteengen følges opp med beiting på sensommer/høst. Arealet bør videre overvåkes mht. riktig beitetrykk. Arealet som gjerdes inn bør derfor ha flere porter som kan åpnes etter slått, slik at arealet blir lett tilgjengelig for beitedyr med inn og utganger i flere retninger. Arealet er i dag «rammet inn» av gamle steingjerder som gir en god avgrensing mot øvrig beiteareal. Etablering av nettingjerde vurderes derfor å av mindre påvirkning på dyrenes bevegelse ut og inn av arealet etter ev. slått.

Vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8-12

§ 8 – kunnskapsgrunnlaget

Stråholmen er godt kartlagt gjennom enkeltfunn (artskart) og tidligere forvaltningsplaner. Områder på øya som ligger innenfor landskapsvernområdet og nasjonalparken er omfattet av forvaltningsplanen for verneområdene som ble vedtatt i 2019. Forut for denne ble det i 2010 utarbeidet en egen forvaltningsplan for Stråholmen naturreservat og landskapsvernområde for 2010-2019. Gjeldende forvaltningsplan peker ut en rekke forvaltnings- og bevaringsmål for øya (s. 38-39), samt potensielle truser mot artsmangfoldet og kulturlandskapet (s. 33-34). Kunnskapsgrunnlaget vurderes som godt og gjengis ikke ytterligere her. § 9 – føre-var-prinsippet kommer ikke til anvendelse.

§ 10 – økosystemtilnærming og samlet belastning

Arealet som søkes inngjerdet til slåtteeng har lange brukstradisjoner som åkerland. Arealet har vært nyttet som slåtteeng og beitemark og er tydelig avgrenset med steingjerder. Det er en eldre, åpen dreneringsgrøft gjennom arealet som vitner om tidligere lanbruksdrift. Arealet søkes bl.a. etablert for å kunne veksle mellom dagens slåttenger, for å begrense og hindre videre utarming av jorda på eksisterende beiter, samt å kunne skaffe nok fôr til dyra. Kombinasjon med slått og påfølgende beite kan bidra positivt til å fremme artsmangfold. Tiltaket medfører små endringer i forhold til dagens bruk og vil trolig ikke ha nevneverdig betydning for lokalt økosystem.

Vurdering etter *§ 11 – kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver* og *§ 12 – miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder* anses som mindre aktuelle i denne saken. Tiltaket bidrar direkte og indirekte med å fremme formålet med baveringen av landskapsvernområdet. Inngjerding av areal til slåtteeng med påfølgende beite er i tråd med forvaltningens plan for området. Slått og transport av høy fra enga skal forgå på en skånsom måte og til tider som begrenser forstyrrelse på øvrig dyreliv.

Arkivsaksnummer: 2023/10264-0

Saksbehandler: Eirik Johansen Dobbedal

Dato: 12.10.2023

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Jomfruland nasjonalparkstyre	36/2025	08.09.2025

Innføring av særskilt forskrift med sykkelforbud av hensyn til naturmiljøet på Øytangen

Innstilling fra forvalter

Jomfruland nasjonalparkstyre ber Miljødirektoratet innføre særskilt forskrift med sikte på å regulere eller forby sykling i nasjonalparken nord for Øytangen gård hjemlet i verneforskriften § 7 niende ledd, slik det fremgår i vedlagt kartutsnitt.

Bruk av sykkel bidrar til å uheldig slitasje på naturmiljøet i tørrenga nord for Øytangen gård i perioder med svært tørt eller fuktig vær. Nasjonalparkstyret har i dag ikke hjemmel til å begrense ferdsel i perioder hvor værforholdene gjør enga ekstra sårbar for slitasje. Det er ønskelig med en forskrift som enten gir nasjonalparkstyret mulighet til å forby ferdsel i sårbare perioder, i et definert tidsrom eller innføring av et generelt forbud.

Saksopplysninger og vurdering legges ved brev til Miljødirektoratet.

--- slutt på innstilling ---

Dokumenter i saken

Saksopplysninger

Formålet med Jomfruland nasjonalpark er å ta vare på et større naturområde med geologisk særpreg med israndavsetninger og biologisk mangfold i sjø og på land med særegne og representative økosystemer og landskap som er uten tyngre naturinngrep.

I sone A er det et spesielt formål å bevare naturtyper som skogshagemarker, naturbeitemarker, slåtteenger, strandenger og lauvvingstrær, jf. kart som følger av § 2.

Allmennheten skal gis anledning til opplevelse i naturen gjennom naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging. Jomfruland er den mest besøkte øya i verneområdet og kun 20% av Jomfruland er nasjonalpark.

Jf. verneforskriften § 7, første ledd, skal all ferdsel skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner på land og i sjø. § 7 femte ledd definerer rammen for bruk av sykkel (elsykkel er ikke omfattet av dette): Sykling og organisert bruk av hest er bare tillatt på veier og stier.

Med sin langstrakte geografi er sykkel en effektiv og populær transportmetode på øya. Samtidig ser forvaltningsmyndigheten en økning i bruk av elsykler. Bruk av elsykkel har trolig sammenheng med at flere i dag har elsykkel som sin primärsykkel og tar denne med på ferier, turer o.a. Utviklingen har gått fort og det er innført et unntak for elsykler med hjemmel i forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag (§ 2a). Dette unntaket gjelder ikke i verneområder, med mindre slik unntak er gitt i forskriften. Dette innebærer at elektriske sykler som utgangspunkt ikke er tillatt noe sted i Jomfruland nasjonalpark. Forvaltningsmyndigheten har innført en midlertidig dispensasjon for ferdsel med elektriske sykler langs Hovedveien frem til Øytangen gård, i påvente av revisjon av forvaltningsplanen. Elektriske sykler der ellers forbudt på stier og veier i verneområdet.

De senere årene har forvaltningsmyndigheten lagt merke til økt bruk av sykler nord for Øytangen. Mange velger å ta med seg sykkelen til informasjonsbua og tårnet, hvor sykkelen parkeres eller benyttes videre rundt nordenden på Øytangen i retning sjøfuglreservatet på Kråka.

Det ble tidlig etablert sykkelparkering sør for Øytangen gård med skilt som henstiller besøkende å parkere sykkelen her. I 2024 ble det også satt opp ekstra skilt som informerer om forbudet mot elektriske sykler. Til tross for skilting og tilretteleggingen, ser nasjonalparkstyret at mange fortsetter å ferdes med sykkel nord for Øytangen gård (både ordinære sykler og elsykler).

BioFokus laget i 2019 et forslag til skjøtelsesplan for Øytangen på oppdrag fra forvaltningsmyndigheten. Planen beskriver naturtyper, flora og fauna og anbefalte tiltak for å ta vare på området. Blant truslene mot verneverdiene nevnes menneskelig slitasje på tørrenger og sanddyner, særlig i forbindelse med tørre somre. I skjøtelsesplanen skriver BioFokus: «*Slitasje fra menneskelig ferdsel vises tydeligst i strandområdene og langs etablerte/nye stier, særlig etter tørre somre. Bruk av sykler med knastedekk bidrar til det.*»

Hjemmelsgrunnlag

Verneformål – forskrift

Forskrift om vern av Jomfruland nasjonalpark § 7: *Innenfor nærmere avgrensede deler av nasjonalparken kan Miljødirektoratet ved særskilt forskrift regulere eller forby ferdsel som kan skade naturmiljøet.*

Forvaltningsplan

Jomfruland delområde 4 - eng

Forvaltningsmål:

Delområdet skal være åpen, artsrik naturbeitemark, med sandtørrenger og fuktigere enger. Engene skal være blant de viktigste i Norge for arter knyttet til dette miljøet.

Tiltak:

- Utarbeide skjøtselsplan for området nord for Øitangen gård med vekt på rødlistede fuglearter, insekter, planter og sopp, samt hensynsfullt friluftsliv med merking av stier og bevisst kanalisering av ferdsel.
- Skilt ved porten til Øitangen gård med henstilling om å sette fra seg sykler der.

Vurdering

Høsten 2021 åpnet det nye fugle- og utsiktstårnet sør-øst for enga. Tårnet er blitt en populær attraksjon, som gir besøkende muligheten til å oppleve verneområdet i «fugleperspektiv». I forbindelse med tårnet er det etablert en informasjonsbu med filmer om nasjonalparken. Naturlig nok har dette medført økt aktivitet i området.

Forvaltningsmyndigheten har tilrettelagt sykkelparkering sør for Øytangen og har i flere år oppfordret syklister til å parkere sykkelen her.

Jf. verneforskriften § 7 femte ledd er sykkel tillatt på etablerte stier og veier. Sykkel er i denne sammenheng vurdert som «tradisjonell» sykkel uten elektrisk hjelpemotor. Jf. avklaringer er elektriske sykler (sykler med elektrisk hjelpemotor omfattet av forskrift for bruk av motorkjøretøyer i utmark og på islagte vassdrag § 2a) forbudt i Jomfruland nasjonalpark med hjemmel i verneforskriften § 9 første ledd. Jomfruland nasjonalparkstyre har innført en midlertidig dispensasjon for elektriske sykler på Hovedveien gjennom eikeskogen, frem til Øytangen. Her er det etablert sykkelparkering med oppfordring om å fortsette turen til fots, samt informasjon om forbudet mot elektriske sykler. Elektriske sykler er ut over dette forbudt i verneområdet.

Den teknologiske utviklingen har gått raskt og mange har i dag elsykkel som sin primære sykkel. Dette innebærer at samlet belastning har økt og svært mange overser eller ignorerer skiltingen om forbud og henstilling til å ikke sykle i enga på Øytangen. Stien på enga er svært enkel og økning i bruk av sykkel kan ha negative virkninger på naturen. Av praktiske og pedagogiske årsaker, mener forvalter at det burde innføres et generelt forbud mot bruk av sykkel nord for Øitangen gård, av hensyn til naturverdiene.

Jf. verneforskriften § 7 niende ledd kan Miljødirektoratet, innenfor nærmere avgrensede deler av nasjonalparken, ved særskilt forskrift regulere eller forby ferdsel som kan skade naturmiljøet. Forvalter mener at denne bestemmelsen bør komme til anvendelse mht. tørrenga nord på Øytangen.

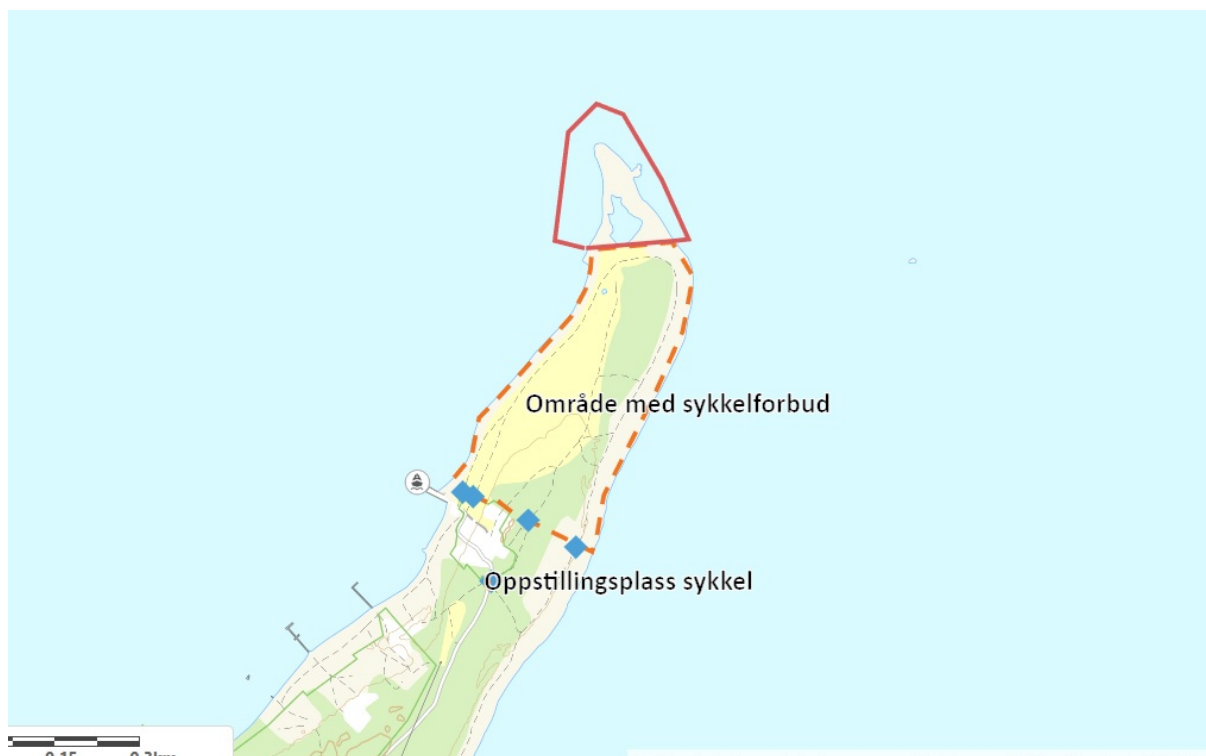
Nasjonalparkforvalter har fulgt med på utviklingen og kan observere tydelig slitasje i og rundt stien som går rundt Øytangen i perioder med tørt vær og høyt besøkstrykk.

Oversiktsbilde tatt fra fugletårnet på Øytangen juni 2023. I lengre tørkeperioder er enga svært utsatt for mekanisk slitasje. Økt trafikk med sykkel under tørkeperioden i 2023 bidro til det oppsto to «kjørefelt» i enga. Skadene restitueres til en viss grad ved nedbør og i perioder med mindre besøk, men ved økning i antall besøkende i skuldersesong blir perioden for restituering begrenset.

Oversiktskart 1

Oversiktskart 2 Øytangen: Område med ønsket sykkelforbud markert med oransje stiplet linje. Areal med rød markering er fuglefredningsområde (sone B) med ferdselsforbud p.t. 15/4-15/7 og teltforbud hele året. Blå markører er forslåtte skiltpunkt for forbudsskilt.

Foto tatt 01.07.2024. Til tross for en god vekstsesong med normal nedbørsmengde er «dobbeltsporet» fortsatt synlig. Bildet er tatt før fellesferiens start, hvor det ikke har vært like stort trykk av besøkende ennå. Sommeren 2024 var ellers fuktig og det var anslagsvis færre besøkende i 2024 enn tidligere år.

Vurdering etter naturmangfoldloven §§ 8-12

§ 8.(kunnskapsgrunnlaget)

BioFokus har på oppdrag fra nasjonalparkstyret utarbeidet en egen skjøtelsesplan (2019) for området nord og sør for Øytangen. Området er også mye besøkt av mange artsinteresserte som hvert år registrerer sine observasjoner i Artskart. Skjøtelsesplanen fra 2019 peker på slitasje fra sykkel som en utfordring for naturtypen. Kunnskapsgrunnlaget vurderes som svært godt.

§ 9.(føre-var-prinsippet)

Forvaltningsmyndigheten ser en økende bruk av sykler på eng-arealet nord for Øytangen og observerer at gjennomførte tiltak ikke har hatt tilstrekkelig eller ønsket virkning. Området benyttes av svært mange mennesker gjennom sommersesongen og forvaltningsmyndigheten mener føre-var-prinsippet bør komme til anvendelse i vurderingen. Observasjoner fra år med tørke viser svært høy slitasje på enga og forvaltningsmyndigheten mener et sykkelforbud vil bidra til å bøte på dette.

§ 10.(økosystemtilnærming og samlet belastning)

Selv om slitasjen fra hver enkelt sykkel ikke er stor, blir den samlede belastningen (i kombinasjon med tørkeperioder eller ekstreme nedbørsmengder) på området stor gjennom en sesong. Selv om elsykler allerede er forbudt, er det en krevende oppgave å følge opp dette. Det vil derfor være mer pedagogisk og enklere å følge opp og innføre et generelt forbud mot sykler nord for Øytangen.

§ 11.*(kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver)*

Bruk av sykkel er i dag tillatt på stier og veier i nasjonalparken og § 11 kommer ikke til anvendelse.

§ 12.(miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder)

En samlet vurdering av dagens bruk taler for innføring av et generelt forbud mot bruk av sykkel nord for Øytangen for å skjerme verneverdiene i enga.

RS 35/2025 Orienteringer
ST 37/2025 Eventuelt